

IŽANGA

Viena mano, kaip rizikos kapitalo (RK) investuotojo, pareigų yra skaityti paskaitas apie dirbtinį intelektą (DI) pasaulio verslo ir politikos elitui. O smagiausia mano darbo dalis yra tai, kad kartais turiu progą ta pačia tema pasišnekėti ir su darželinukais. Keista, nors klausytojai, kaip matote, skirtingi, tačiau jų klausimai neretai tie patys. Neseniai viename Pekino vaikų darželyje grupelė penkiamečių mane apšaudė klausimais apie DI ateitį:

„Ar mus mokys mokytojai robotai?“

„O kas, jei susidūrę dvi mašinos robotai mus sužeis?“

„Ar žmonės tuoksis su robotais ir turės vaikų?“

„Ar kompiuteriai taps tokie protingi, kad imtų mums vadovauti?“

„O ką veiksime mes, jei viską už mus darys robotai?“

Šių darželinukų klausimai atkartoja galingiausių pasaulio žmonių nuogąstavimus – tarp jų yra kai kas bendra. O tai rodo, kad vis daugiau mąstome apie DI. Dar prieš kelerius metus dirbtinis intelektas, kaip sritis, iš esmės gyvavo tik akademinėse laboratorijose ir mokslinės fantastikos filmuose. Eilinis žmogus žinojo, kad DI susijęs su robotų, kurie geba mąstyti kaip žmonės, kūrimu, tačiau beveik niekaip nesiejo jo su kasdieniu mūsų gyvenimu.

Šiandien viskas kitaip. Dienraščiai pilni straipsnių apie atradimus DI srityje. Kone kasdien vyksta verslo konferencijos, kaip panaudoti DI, kad augtų pelnas. Ir viso pasaulio vyriausybės kuria nacionalinius planus šiai technologijai pažaboti. DI staiga atsidūrė viešo diskurso centre, ir ne be priežasties.

Svarbiausi teoriniai DI srities laimėjimai pagaliau tapo praktiškai pritaikomi ir ėmė keisti mūsų gyvenimą. DI jau valdo daug mūsų pamėgtų programėlių ir tinklalapių, neilgai trukus vairuos automobilius, tvarkys mūsų vertybinių popierių portfelius, gamins daugumą prekių ir – tikėtina – per tai neteksime darbo. Tokios tai perspektyvos ir galima rizika, tad turime pasirengti ir tam, ir tam.

Pokalbis su darželinukais reikšmingas ir tuo, kur jis vyko. Ne taip seniai dirbtinio intelekto srityje Kinija nuo Jungtinių Valstijų buvo atsilikusi metais, jei ne dešimtmečiais, bet per pastaruosius trejus metus ji užsikrėtė DI virusu ir staiga audringai metėsi į sritį, kuri, skirtingai nei kitur pasaulyje, iki tol buvo apleista. DI

technologijų ir verslo bendruomenių entuziazmas paveikė ir vyriausybės politiką, o tada – persismelkė iki pat Pekino darželinukų.

Šiai sričiai šalyje teikiamą plataus masto paramą atspindi ir auganti Kinijos galia dirbtinio intelekto srityje. Kinų DI bendrovės ir mokslininkai jau gana sparčiai vejasi kolegas amerikiečius, eksperimentuodami su inovatyviais algoritmais ir verslo modeliais. Jų perspektyva žada Kinijos ekonomikos revoliuciją. Verslas ir mokslininkai lėmė tai, kad Kinija tapo tikra *bona fide*¹ DI supervalstybe, vienintele tikra atsvara Jungtinėms Valstijoms šios besivystančios technologijos srityje. Nuo to, kaip abi šalys nuspręs varžytis ar bendradarbiauti DI srityje, reikšmingai priklausys pasaulio ekonomika ir valdymas.

Galiausiai, atsakinėdamas į tų vaikų klausimus, apčiuopiau sau gilesnę tiesą: pradėję kalbėti apie ateitį su DI, mes visi tampame darželinukais. Turime galybę klausimų, bet nežinome atsakymų, su vaikišku smalsumu ir susirūpinę kaip suaugusieji mėginame žvilgtelėti į ateitį. Norime žinoti, kokios įtakos DI sistemos ir automatizavimas turės mūsų darbams ir siekiams. Kokie žmonės ir šalys taps pranašesni dėl šios nuostabios technologijos. Spėliojame, ar DI šuolis lems mūsų gyvenime materialinę gausą, ar žmonijai liks vietos pasaulyje, kurį valdys protaujančios mašinos.

Niekas neturi krištolo rutulio, kuriame išvystų atsakymus į šiuos klausimus. Bet kaip tik dėl tokio netikrumo būtina šiuos klausimus kelti ir, kiek tai įmanoma, aiškintis. Ši knyga – mano bandymas tai padaryti. Nesu pranašas, kad tiksliai atspėčiau DI ateitį, tačiau galiu pasiremti savo, kaip DI tyrinėtojo, technologijų įmonių vadovo, o dabar – dar ir rizikos kapitalisto Kinijoje bei Jungtinėse Valstijose, žiniomis, kad išsiaiškinčiau šiuos klausimus. Viliuosi, knyga padės suprasti, kaip atsidūrėme čia, kur esame, ir įkvėps pokalbiams apie tolesnius žingsnius.

Nuspėti mūsų DI istorijos pabaigą iš dalies taip sunku todėl, kad šioje istorijoje ne mažiau už mašinas svarbu žmonės, laisvos valios žmonės, linę rinkti savo likimą. DI ateitį sukursime patys, ji atspindės mūsų pasirinkimą ir mūsų veiksmus. Tikiuosi, to siekdami įsiklausysime į save ir kitus, ieškosime vertybių ir išminties, kuriomis galėtume vadovautis.

Taip nusiteikę ir pradėkime šį žygį.

Kai-Fu Lee

¹. Keliančia pasitikėjimą. (Lot.; čia ir toliau – vert. past.)